

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 8 sierpnia 2019 r., wydanym w sprawie w powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w S. o zapłatę, Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi w punkcie 1. zasądził od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 1 477,50 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 11 maja 2018 r. do dnia zapłaty; w punkcie 2. zasądził od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 317,30 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(wyrok k. 123, uzasadnienie k. 124-126)

Apelację od powyższego wyroku wniosła strona pozwana zaskarżając wyrok w całości, wnosząc o:

1. zmianę wyroku w całości poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od strony powodowej na rzecz strony pozwanej kosztów procesu;
2. zasądzenie od strony powodowej na rzecz strony pozwanej kosztów postępowania prowadzonego na skutek apelacji wniesionej przez pozwaną według norm przepisanych.

Pozwana zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła:

- 1) naruszenie prawa materialnego, to jest art. 354 § 2 k.c. poprzez jego niezastosowanie;
- 2) naruszenie art. 16 ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych poprzez jego niezastosowanie;
- 3) naruszenie przepisów prawa procesowego, to jest art. 233 k.p.c. poprzez:

- przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów i wyprowadzenie z zebranego materiału dowodowego wniosków logicznie nieprawidłowych i niewynikających z tego materiału lub sprzecznych z materiałem dowodowym, w tym przedstawionego przez pozwaną dowodu w postaci złożonej poszkodowanemu propozycji bezgotówkowego najmu pojazdu zastępczego wraz z możliwością nieprzekazania przez podmiot upoważniony udzielonych mu informacji poszkodowanemu;

- oparcie zaskarżonego wyroku wyłącznie na stanowisku strony powodowej podczas, gdy wszechstronne rozważenie materiału dowodowego powinno prowadzić do wniosku, że w okolicznościach przedmiotowej sprawy roszczenia powódki winno zostać oddalona w całości.

(apelacja k. 138-142)

W odpowiedzi na apelację pozwanej, powódka wniosła o jej oddalenie w całości i zasądzenie na jej rzecz od pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa w postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

(odpowiedź na apelację k. 151-153)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja wywiedziona przez pozwaną okazała się zasadna i doprowadziła do zmiany zaskarżonego orzeczenia w kierunku postulowanym przez skarżącą.

Pozwana podważała prawidłowość dokonanych przez Sąd Rejonowy ustaleń, co do zasadności uwzględnienia w niekwestionowanym przez nią okresie 5 dni najmu pojazdu zastępczego, stawek zastosowanych przez powódkę, z

pominięciem stawek, przy zastosowaniu których pozwana zaproponowała poszkodowanej zorganizowanie najmu w rozliczeniu bezgotówkowym.

Kwestię sporną stanowiło ustalenie Sądu Rejonowego, że propozycja pozwanej najmu jest nieskuteczna, bowiem została przedstawiona osobie nieupoważnionej – mężowi poszkodowanej.

Trafny jest zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. sprowadzający się w istocie do naruszenia jego § 1, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy dawał podstawy do ustalenia, że zgłaszający szkodę mąż poszkodowanej J. T. (co przyznaje powódka w pozwie – k. 10) był upoważniony nie tylko do zgłoszenia szkody, ale i do zasięgnięcia informacji dotyczącej jej likwidacji.

Wskazać bowiem należy, że mąż poszkodowanej (jeśli nie sama poszkodowana) przy zgłoszeniu szkody posłużył się adresem mailowym: (...), wskazując ten adres jako adres do korespondencji w związku ze szkodą. W tych okolicznościach przyjąć należy, że propozycja pozwanej zorganizowania najmu pojazdu zastępczego przesłana na ten adres mailowy (k. 82-83) – co nie było kwestionowane przez stronę powodową – dotarła do poszkodowanej, niezależnie od tego czy faktycznie z nią się zapoznała, czy też nie.

Małżonek poszkodowanej w toku postępowania likwidacyjnego nie kwestionował swoich uprawnień do występowania w imieniu poszkodowanej, na co wskazuje fakt, że:

- w umowie najmu pojazdu zastępczego (k. 46) wpisany został małżonek poszkodowanej, z czego wnosić należy, że chociaż tej umowy nie podpisał, też był posiadaczem uszkodzonego pojazdu i mógł zgłosić szkodę niezależnie od tego, kto faktycznie korzystał z pojazdu,

- zlecenie naprawy uszkodzonego pojazdu (k. 50) jest podpisane przez małżonka poszkodowanej, co pozwala wnioskować, że mąż poszkodowanej generalnie reprezentował poszkodowaną w sprawach związanych z likwidacją szkody, w tym w odebraniu informacji od ubezpieczyciela co do możliwości i warunków zorganizowania najmu bezgotówkowego.

W tych okolicznościach, uznać należało, że J. T. był jeśli nie osobą uprawnioną, to co najmniej osobą upoważnioną per facta concludentia (art. 60 k.c.) do działania w ramach postępowania likwidacyjnego szkody w imieniu poszkodowanej właścicielki pojazdu.

W tych okolicznościach Sąd Rejonowy błędnie nie ustalił, że złożono propozycję wynajęcia pojazdu i niezasadnie wskazywał na konieczność przeprowadzenia w tym zakresie dowodu z przesłuchania męża poszkodowanej. Zebrany w sprawie materiał dowodowy dawał bowiem Sądowi Rejonowemu faktyczną podstawę do ustalenia, że przesłanie informacji na adres mailowy męża poszkodowanej jest skuteczne wobec poszkodowanej. Przyjąć zatem należy, że pozwana przedstawiła poszkodowanej, nie tyle ofertę, ile propozycję najmu pojazdu zastępczego, co było wystarczające dla związania nią poszkodowanej w zakresie odpowiedzialności pozwanej za powstałą szkodę z tytułu poniesionych kosztów najmu pojazdu zastępczego.

W związku z powyższą odmienną oceną ustalonych przez Sąd I instancji dowodów, Sąd odwoławczy z tą zmianą przyjął pozostałe jego ustalenia za własne, dokonując jednak odmiennej ich oceny prawnej.

Błędna jest bowiem ocena prawna, że w tym zakresie tylko informacja pozwanej zawierająca istotne postanowienia umowy, która zostałaby na ich podstawie zawarta, jako oferta zawarcia umowy najmu pojazdu zastępczego w rozumieniu art. 66 k.c., mogła wiązać poszkodowanych.

Zgodnie bowiem z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia z dnia 24 sierpnia 2017 roku, sygn. akt III CZP 20/17: „Wydatki na najem pojazdu zastępczego poniesione przez poszkodowanego, przekraczające koszty zaproponowanego przez ubezpieczyciela skorzystania z takiego pojazdu są objęte odpowiedzialnością z tytułu umowy obowiązkowego

ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, jeżeli ich poniesienie było celowe i ekonomicznie uzasadnione”.

W uzasadnieniu powyższej uchwały Sąd Najwyższy wyraźnie podkreślił, że jeżeli ubezpieczyciel proponuje poszkodowanemu - we współpracy z przedsiębiorcą trudniącym się wynajmem pojazdów - skorzystanie z pojazdu zastępczego równorzędnego pod istotnymi względami pojazdowi uszkodzonemu albo zniszczonemu (zwłaszcza co do klasy i stanu pojazdu), zapewniając pełne pokrycie kosztów jego udostępnienia, a mimo to poszkodowany decyduje się na poniesienie wyższych kosztów najmu innego pojazdu, koszty te - w zakresie nadwyżki - będą podlegały indemnizacji tylko wtedy, gdy wykaże szczególne racje, przemawiające za uznaniem ich za „celowe i ekonomicznie uzasadnione”. (...) Jeżeli istotne warunki wynajmu proponowanego przez ubezpieczyciela (we współpracy z przedsiębiorcą wynajmującym pojazdy) czynią zadość potrzebie ochrony uzasadnionych potrzeb poszkodowanego, nie ma podstaw, by obciążać osoby zobowiązane do naprawienia szkody wyższymi kosztami związanymi ze skorzystaniem przez poszkodowanego z droższej oferty. (...) Konieczność dodatkowego kontaktu z ubezpieczycielem - w praktyce zwykle telefonicznego - nie może być uznana za niedogodność, która uzasadnia poniesienie wyższych kosztów najmu. Co więcej, należy uznać, że w ramach ciążącego na poszkodowanym obowiązku minimalizacji szkody i współdziałania z dłużnikiem (ubezpieczycielem) mieści się obowiązek niezwłocznego zasięgnięcia informacji co do tego, czy ubezpieczyciel może zaproponować poszkodowanemu pojazd zastępczy równorzędny uszkodzonemu (zniszczonemu). Nie ma to nic wspólnego z koniecznością poszukiwania przez poszkodowanego najtańszej oferty rynkowej najmu, nie jest bowiem istotne to, czy propozycja ubezpieczyciela jest najtańsza, lecz to, że jest przez niego akceptowana.

Bezasadnie jest zatem oczekiwanie od pozwanej złożenia oferty najmu pojazdu zastępczego (art. 66 k.c.), skoro pozwana nie ma żadnych podstaw prawnych do zajmowania się tego rodzaju działalnością, jako ubezpieczyciel. Złożona poszkodowanej informacja w tym zakresie jest wprawdzie tylko propozycją zorganizowania najmu, jednak na tyle uszczegółowioną co do stawki najmu w klasie pojazdu odpowiadającego uszkodzonemu i zawartego w niej zastrzeżenia prawa do weryfikacji stawki w przypadku najmu pojazdu zastępczego poza tą propozycją, że w skutkach obligującą ją do podjęcia działań mających na celu minimalizację szkody. Tym bardziej, że propozycja ta została przedstawiona w mailu z dnia 21 lutego 2018 r., a więc na trzy tygodnie przed wynajęciem pojazdu zastępczego. Bez wątplenia poszkodowana miała dostatecznie dużo czasu, aby dokonać weryfikacji przedstawionej propozycji.

Tymczasem poszkodowana mimo zaferowania przez ubezpieczyciela zorganizowania najmu pojazdu zastępczego bez ponoszenia jakichkolwiek kosztów z tym związanych (rozliczenie bezgotówkowe), z nieznanych przyczyn zrezygnowała z tej propozycji. Powódka nie wykazała w postępowaniu przed Sądem I instancji (art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c.), że były jakieś istotne okoliczności przemawiające za rezygnacją przez poszkodowaną z kontaktu z ubezpieczycielem w tym zakresie i weryfikacji propozycji zorganizowania przez pozwaną najmu pojazdu zastępczego. Powódka nie powołała żadnych dowodów, że poszkodowana zrezygnowała z podjęcia współpracy z pozwaną z przyczyn, dla których najem pojazdu zastępczego od powódki, był celowo i ekonomicznie uzasadniony. A z drugiej strony, że propozycja przedstawiona przez pozwaną jako ubezpieczyciela, była mniej korzystna, niż oferta powódki. Okoliczność, że poszkodowana nie pamięta, czy składano jej propozycję organizacji najmu pojazdu zastępczego (zeznania poszkodowanej k. 121v.), obciążała powódkę.

W konsekwencji zasadny jest wniosek, że skoro poszkodowana w ogóle nie zainteresowała się złożoną jej przez pozwaną propozycją, to bezprzedmiotowa jest kwestia rynkowości stawki stosowanej przez powódkę.

Nie budzi wątpliwości Sądu II instancji, że jeśli zastrzeżona w propozycji stawka najmu pojazdu zastępczego odpowiadającego segmentowi pojazdu uszkodzonego, w tym wypadku D, została określona w wysokości 135 zł brutto, to w okresie najmu pojazdu u powódki obejmującego uznane przez pozwaną 5 dni, winny zostać uwzględnione.

Zaproponowane warunki najmu przez ubezpieczyciela (we współpracy z przedsiębiorcami wynajmującym pojazdy) czyniły zadość potrzebie ochrony uzasadnionych potrzeb poszkodowanej, więc nie było podstaw, by obciążać zobowiązaną do naprawienia szkody, wyższymi kosztami związanymi ze skorzystaniem przez poszkodowaną z droższej oferty.

Wynajęcie pojazdu zastępczego na warunkach proponowanych przez pozwaną mieściło się w cenach uwzględnionych w decyzji o przyznaniu odszkodowania. Poszkodowana zaś decydując się na wynajęcie pojazdu poza złożoną propozycją, za znacznie wyższą kwotę, przyczyniła się do zwiększenia szkody w okresie niekwestionowanym przez pozwaną w decyzji o likwidacji szkody.

W tym czasie bowiem doszło ze strony poszkodowanej do braku współpracy z pozwaną (art. 354 § 2 k.c.), gdyż wynajmując pojazd od powódki uniemożliwiła wykonanie zobowiązania przez ubezpieczyciela. Stąd w tym okresie należy uznać istnienie związku przyczynowo-skutkowego pomiędzy brakiem współdziałania przez poszkodowaną a niewykonaniem zobowiązania przez pozwaną (art. 361 k.c.), co czyni zasadnymi zarzuty pozwanego naruszenia prawa materialnego i uwzględnienie za okres 5 dni zastrzeżonej przez pozwanego stawki 135 zł brutto - była to bowiem stawka, po jakiej pozwana była zdolna zorganizować najem.

Pozwana nie miała też obowiązku wykazywać, że rzeczywiście była w stanie zagwarantować poszkodowanej najem pojazdu zastępczego za wskazaną stawkę, skoro wyraziła gotowość zorganizowania najmu pojazdu na tych właśnie warunkach, a poszkodowana, bez zdania racji, nie podjęła z pozwaną żadnych ustaleń w tej kwestii.

W związku z niekwestionowanym pięciodniowym okresem najmu pojazdu zastępczego należna z tytułu odszkodowania kwota wyniosła wypłaconą już w toku postępowania likwidacyjnego kwotę, co uzasadniało oddalenie powództwa.

W tym stanie rzeczy uwzględniając apelację pozwanej w całości, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił wyrok Sądu Rejonowego oddalając powództwo.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na mocy art. 98 §1 i § 2 k.p.c. zasądzając od powódki, która przegrała to postępowanie, zwrot na rzecz pozwanej wysokości poniesionych przez nią kosztów postępowania apelacyjnego w wysokości opłaty sądowej od apelacji w wysokości 100 zł.

Jolanta Jachowicz Tomasz Bajer Iwona Godlewska